

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
II-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

08 - 10 квітня 2020 року, м. Одеса

У збірнику опубліковано матеріали II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 08 - 10 квітня 2020 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.

- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)

Трішин Ф.А.

- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)

Дец Н.О.

- начальник навчального відділу, к.т.н., доцент

Корнієнко Ю.К.

- директор центру дистанційного навчання, к. ф.-м. н., доцент

Кручек О.А.

- начальник відділу контролю якості та сертифікації, к. т. н., доцент

Мураховський

- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент

В.Г.

- методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Сярова А.С.

Оргкомітет II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ**УДК 378.14.015.62****ОСОБЛИВОСТІ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ
НАЦІОНАЛЬНИМ АГЕНТСТВОМ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ****Л.М. Тележенко, І.М. Калугіна, Н.А. Дзюба**

В Україні розпочалась акредитація освітніх програм закладів вищої освіти за новою концепцією. Новітня технологія акредитації заподіяна для того, щоб процес акредитації був максимально позбавлений бюрократизму, сприяв вдосконаленню освіти в країні і формуванню фахівців компетентних у відповідних галузях народного господарства.

Створене в Україні Національне агентство з забезпечення якості вищої освіти, яке частково перебирає на себе повноваження МОН, відповідатиме за акредитацію освітніх програм ЗВО, спецрад із захисту дисертацій тощо. Національне агентство у своїй діяльності спирається на принципи довіри і взаємної вимогливості, маючи на меті поширювати їх в українському академічному середовищі. Ці принципи мають закласти основу щодо підвищення репутації українських закладів вищої освіти, поруч з новою культурою якості та доброчесності.

Національне агентство з забезпечення якості вищої освіти в Україні пропонує дещо інші наголоси у проведенні акредитаційних експертиз, які давно адаптовані в країнах, що мають якісні університети. «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» визначає десять критеріїв оцінювання якості освітньої програми. Дев'ять з них стосуються бакалаврських і магістерських програм і один включає в себе комплекс вимог до аспірантури (освітньо-наукових програм доктора філософії).

Національне агентство під час розроблення Критеріїв оцінювання якості освітніх програм виходило з того, що вони мають бути придатними до гнучкого застосування. Критерії виглядають радше як набір загальних тверджень про ОП і практику її реалізації, аніж формальних і чітко визначених правил щодо змісту освіти та освітнього процесу. Критерії оцінювання якості ОП засновані на наступних принципах: повага до автономії ЗВО, урахування контексту та урахування позицій стейкхолдерів.

Як перший крок - українські ЗВО повідомлятимуть Національне агентство про бажання пройти таку процедуру. Тепер такий запит відбуватиметься он-лайн, без використання паперових носіїв.

Національне агентство не вимагатиме купи довідок, а вивчатиме реальний стан справ, зокрема через спілкування експертів зі студентами та

викладачами, за потреби - з представниками адміністрації та співробітниками. Підставою для не проходження акредитації ОП є не самі недоліки, а ігнорування критеріїв оцінювання якості. Важливо, щоб ЗВО демонстрували готовність усунути недоліки, а не приховати їх.

Положення про акредитацію передбачає оцінювання ОП за шкалою із чотирьох можливих «рівнів відповідності»: А–В–Е–F, до кожного з яких у Положенні поданий абстрактний опис (дескриптор). Дескриптор до кожного з рівнів передбачає загальне твердження про відповідність певному Критерієві, а також твердження про недоліки у контексті цього Критерію.

Наприклад, Критерій 1 - проектування та цілі ОП. Критерій 1 присвячений визначенню цілей ОП. Згідно з принципом автономії, формулювання цілей ОП є відповідальністю ЗВО. Критерій 1 включає низку нормативних стандартів щодо того, які саме чинники мають бути враховані ЗВО.

Підкритерій 1.1 вимагає (1) чіткості цілей ОП, та (2) їхнього взаємозв'язку з місією та стратегією ЗВО.

Підкритерій 1.2 свідчить про залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання. Цей підкритерій вимагає від ЗВО продемонструвати, що позиції і потреби стейкхолдерів враховані.

Підкритерій 1.3 стосується контексту, у якому існує ОП. У межах цього критерію ЗВО має продемонструвати, що він урахує (1) тенденції розвитку спеціальності і галузевий контекст, (2) тенденції розвитку ринку праці, (3) регіональний контекст та (4) досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП.

Підкритерій 1.4 вимагає відповідності ОП стандартам вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за його наявності).

Критерій 2 характеризує структуру та зміст ОП.

Підкритерій 2.1 стосується загального обсягу ОП (у кредитах ЄКТС). Вимоги щодо обсягу програми визначені статтею 5 Закону України «Про вищу освіту», а також можуть конкретизуватися у стандартах вищої освіти.

Підкритерій 2.2 вимагає, щоб (1) зміст ОП мав чітку структуру, (2) освітні компоненти, включені до ОП, склали логічну взаємопов'язану систему та (3) освітні компоненти дозволяли досягти цілей та програмних РН.

Підкритерій 2.3 стосується відповідності змісту ОП визначеній для неї предметній сфері.

Підкритерій 2.4 стосується можливості формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти.

Основним інструментом формування такої траєкторії є вибіркові дисципліни. За Законом України «Про вищу освіту», здобувач має право обирати дисципліни обсягом не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП (пункт 15 частини першої статті 62). До числа вибірових освітніх компонентів можуть включатися також і практики. Дисципліни можуть вважатися вибіровими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача вищої

освіти. Дисципліни «за вибором закладу» не можуть вважатися вибірковими, оскільки з точки зору здобувача вищої освіти вони є обов'язковими.

Підкритерій 2.5 стосується практичної підготовки здобувачів вищої освіти - насамперед практик, що безпосередньо включені до ОП як окремі освітні компоненти.

Підкритерій 2.6. стосується забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям програми.

Підкритерій 2.7 стосується урахування вимог професійного стандарту під час розроблення ОП.

Підкритерій 2.8 передбачає необхідність співвіднесення фактичного навантаження здобувачів освіти та обсягу ОП/окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин, що включають у себе як аудиторну, так і самостійну роботу. На відміну від аудиторної роботи, реальний обсяг самостійної роботи не настільки легко оцінити. Щоб виконати підкритерій 2.8, ЗВО має продемонструвати, що він вживає заходів для того, щоб реалістично оцінити, яким є обсяг самостійної роботи, у середньому потрібний здобувачеві для належного опанування цієї дисципліни.

Підкритерій 2.9 стосується ОП, які передбачають навчання за дуальною формою освіти. Дуальна освіта ґрунтується на таких формах організації освітнього процесу, що поєднують, одного боку, навчання на території та за правилами ЗВО, а з іншого - безпосередньо на робочому місці.

Наведені критерії та їхні дескриптори показують, що експертиза освітніх програм проводиться з урахуванням всебічних підходів до сутності і дієвості заходів закладених у програму.

Суттєвою відмінністю новітнього процесу акредитації є студенто-орієнтований підхід, який є активною реакцією освітянського середовища на мінливі потреби ринку праці, на потребу формування компетентностей, що необхідні для розбудови нової економіки. Студентоцентризм - це модель розвитку освіти, за якої студент з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього процесу.

Для реалізації такого принципу передбачене запровадження навчання за індивідуальними планами, силабусами, що надає можливість реалізації індивідуальних траєкторій навчання; подальший розвиток системи подвійних дипломів; унормованої, системної реорганізації самостійної роботи студентів; широке впровадження компетентісного підходу. Вже сьогодні необхідно забезпечувати такі компетенції, які набули статусу першочергових - уміння працювати в команді, уміння вчитися у продовж життя, готовність до змін, уміння діяти за нестандартних обставин тощо. Набути ці та інші затребувані компетенції неможливо без змін інноваційного характеру у всіх складових науково-педагогічної діяльності і наявності дієвих освітніх програм.

**ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
У II-ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Академія рекреаційних технологій і права, м. Луцьк
2. Бахмутський коледж мистецтв ім. І. Карабиця, м. Бахмут
3. Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична академія ім. А. Крупинського», м. Львів
4. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця
5. Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет, м. Бахмут
6. Державний заклад «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України», м. Запоріжжя
7. ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ
8. Донецький національний медичний університет, м. Краматорськ
9. Донецький національний медичний університет, м. Кропивницький
10. Донецький національний медичний університет, м. Лиман
11. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
12. Житомирський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету, м. Житомир
13. Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
14. Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ
15. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
16. Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
17. Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
18. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук
19. Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
20. Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
21. Миколаївський коледж Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Миколаїв
22. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
23. Національний університет оборони України ім. І. Черняховського, м. Київ
24. Національний університет харчових технологій, м. Київ
25. Національний фармацевтичний університет, м. Харків
26. Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса
27. Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса
28. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (ОНУ), м. Одеса

- 29.Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, м. Полтава
- 30.Східноукраїнський Національний університет ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк
- 31.Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль
- 32.Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків
- 33.Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
- 34.Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини, м. Умань
- 35.Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків
- 36.Харківський національний медичний університет, м. Харків
- 37.Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький

ЗМІСТ

Особливості акредитації освітніх програм національним агентством з забезпечення якості вищої освіти	
Л.М. Тележенко, І.М. Калугіна, Н.А. Дзюба	3
Методичні засади тайм-менеджменту сучасного викладача	
О.Б. Каламан	6
Організаційні та методичні принципи мовної підготовки студентів та науково-педагогічних працівників ОНАХТ	
О.С. Зінченко	9
Силабус на шляху інноваційного розвитку освітнього процесу	
С.О. Воїнова	13
Академічна доброчесність - заорука надання якісних освітніх послуг	
А.О. Максютюв	14
Формування професійних компетенцій	
Т.І. Нікітчина, Т.А. Манолі, Я.О. Баришева	17
Медіаграмотність як складова академічної доброчесності	
О.І. Дроздов	19
Доброчесність - головна наскрізна ідея забезпечення якості вищої освіти	
С.О. Лозинська, Л.Т. Пукаляк, Н.М. Ціцюра	20
Науково-методичне забезпечення ефективності освітнього процесу при засвоєнні студентами дисципліни «Інновації в індустрії гостинності»	
Л.А. Тітомир	23
Сучасні підходи в організації екологічної освіти	
І.П. Кондратенко, О.Л. Гаркович	24
Веб-ресурс для моніторингу сучасних технологій з метою підвищення якості наповнення та викладання навчальних дисциплін ІТ спрямування	
А.В. Селіванова, А.С. Винник	25
Методичні підходи до викладання технічних дисциплін екологічного циклу	
Г.В. Крусір, О.Л. Гаркович, І.В. Коваленко	27
Дискусія як метод набуття здобувачами вищої освіти компетентнісних і соціальних навичок	
О.Л. Гаркович, М.М. Мадані, І.О. Кузнецова, І.П. Кондратенко	29
Методологічні основи інноваційного викладання дисциплін, пов'язаних з безпечністю харчування	
Л.М. Пилипенко, А.В. Єгорова	32
Застосування принципів відкритих даних для забезпечення представленості наукових доробків у репозитаріях академічних текстів	
О.В. Ольшевська, А.Ю. Волкова, Ж.А. Титуренко	33
Applying the principles of smart library to the activities of the scientific and technical library	
A. Kharakhash, I. Zinchenko, A. Shershun	35
Електронний контент дисциплін кафедри БЖД	
О.О. Фесенко, З.М. Сахарова, К.Г. Барбан	36